ЗВІТ
про виконання заходу щодо щорічного моніторингу реалізації освітніх прав осіб з особливими освітніми потребами (2026 рік)

Система моніторингу освітніх прав осіб з ООП у 2026 році

даними звіту МОН про систему моніторингу доступності послуг (оприлюднено 10.09.2026), важливим кроком у формуванні системи моніторингу став наказ МОН від 15.12.2025 № 1637, яким затверджено методичні рекомендації щодо критеріїв оцінювання забезпечення реалізації права на освіту осіб з ООП. Критерії включають, зокрема, відповідність освітніх послуг індивідуальним потребам здобувача, адаптацію та модифікацію освітніх програм і забезпечення необхідної підтримки здобувачів освіти з ООП.

Хто здійснює моніторинг і за допомогою яких інструментів:

Суб'єкт	Інструменти та охоплення	Результат 2026 року
МОН	Державні електронні інформаційні системи, адміністративна й статистична звітність, ПАК «АІКОМ» (дошкільна, загальна середня, позашкільна, професійна та фахова передвища освіта), оперативний Dashboard-моніторинг, дані обласних військових (державних) адміністрацій	Перелік адаптованих інструментів збору та аналізу даних; звіт про результати моніторингу стану доступності закладів освіти за перше півріччя 2026 року
Державна служба якості освіти (ДСЯО)	Моніторингові дослідження (анкетування і відвідування закладів), інституційні аудити, акредитаційні експертизи; охоплено	Звіт про результати оцінки доступності та якості послуг; звіт «Безбар'єрність освітнього середовища в закладах освіти України» (2024–2026);

Суб’єкт	Інструменти та охоплення	Результат 2026 року
	дошкільну, загальну середню, позашкільну, професійну, фахову передвищу та вищу освіту	моніторинг дистанційних корекційно-розвиткових занять
ДНУ «Інститут освітньої аналітики»	Статистична звітність (85-К, ЗНЗ-1, 1-ІРЦ), оперативні дані департаментів освіти, АС «ІРЦ»	Дослідження стану доступності ЗДО для дітей з ООП (2026); аналітичний звіт про розвиток інклюзивного навчання (оприлюднено у травні 2026 року)
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	Парламентський контроль: моніторингові візити до спеціальних шкіл, навчально-реабілітаційних центрів, закладів фахової передвищої освіти	Результати моніторингу спеціальних закладів представлено Комітету ВРУ з питань освіти (osvita.ua, 09.04.2026)

Результати моніторингу 2026 року за рівнями освіти

На виконання доручення Прем’єр-міністра України від 20.12.2023 № 40006/0/1-23 до пункту 20 протокольного рішення Ради безбар’єрності від 11 грудня 2023 року (щодо створення умов для безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до будівель і приміщень закладів освіти, зокрема санітарного призначення; збільшення кількості шкільних автобусів, спеціально обладнаних для перевезення дітей з ООП; нарощування фонду захисних споруд цивільного захисту з урахуванням потреб осіб з інвалідністю; впровадження інклюзивного навчання на різних рівнях і в різних формах — дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної, фахової передвищої, вищої освіти та освіти дорослих) МОН у вересні 2026 року узагальнило результати моніторингу

стану організації освітнього процесу в закладах дошкільної, загальної середньої, професійної, фахової передвищої та вищої освіти і роботи ІРЦ (додаток до листа МОН; дані обласних та Київської міської військових (державних) адміністрацій станом на вересень 2026 року, 15 областей і м. Київ). Далі — Інформація МОН (вересень 2026).

Інклюзивне навчання в регіонах (вересень 2026 року, 2026/2027 н. р.)

Регіон	ЗДО: інклюзивні групи / діти з ООП	ЗЗСО: інклюзивні класи / учні з ООП	ІРЦ
м. Київ	843 / 1 826	2 771 / 4 894 (2 709 асистентів вчителя)	14 і 4 філії
Івано-Франківська	517 / 829	1 914 / 2 393	7 мобільних ІРЦ
Запорізька	91 / 254	955 / 1 853	35 (діють 25: 11 очно, 14 дистанційно)
Кіровоградська	254 / 547	972 / 1 381	29
Луганська	—	124 / 176 (дистанційно)	7
Полтавська (2025/2026 н. р.)	386 / 758	1 809 / 2 737	—
Рівненська	503 / 1 045	1 903 / 2 670 (1 857 асистентів вчителя)	29
Тернопільська	—	1 207 / 1 911	18 (6 937 осіб на обліку)
Харківська	— / 307	— / 2 213	—

Регіон	ЗДО: інклюзивні групи / діти з ООП	ЗЗСО: інклюзивні класи / учні з ООП	ІРЦ
Херсонська	4 / 6	363 / 605	13 (9 працюють дистанційно, 6,9 тис. дітей)
Чернівецька	— / 672 (431 асистент вихователя)	— / 1 866 (1 456 асистентів вчителя)	18
Чернігівська	—	—	16 і 1 філія
Одеська	—	—	44 (12 268 дітей на обліку; 10 мобільних ІРЦ)

Для Львівської та Черкаської областей Інформація МОН містить передусім дані про архітектурну доступність і укриття.

Дошкільна освіта

За дослідженням ДНУ «Інститут освітньої аналітики» 2026 року (оперативні дані станом на квітень 2026 року):

у ЗДО в інклюзивних групах здобувають освіту близько 19,8 тис. дітей з ООП у 9 668 інклюзивних групах;

пандуси та поручні мають 43,2 % ЗДО, ліфти (підйомники) — 1,7 %, спеціально обладнані туалети — 4,4 %;

кількість асистентів вихователів зросла до 7 554 (у 2024 році — 5 540); зберігається диспропорція у забезпеченні логопедами та дефектологами між містом і селом.

Загальна середня освіта

За даними ДНУ «ІОА», у травні 2025 року в інклюзивних класах навчалися 49 292 учні з ООП (у травні 2024 — 42 022), у спеціальних ЗЗСО — 34 361 учень; кількість спеціальних класів і шкіл зменшується.

За результатами моніторингу внесено зміни до Порядку організації інклюзивного навчання у ЗЗСО (рішення Уряду від 05.02.2026): спрощено індивідуальну програму розвитку, уточнено рівні підтримки, встановлено

граничну кількість учнів з ООП в інклюзивному класі на період воєнного стану; на корекційно-розвиткові заняття у січні–червні 2026 року спрямовано 270 млн грн субвенції.

Листом МОН від 31.08.2026 № 1/18599-26 надано рекомендації щодо організації освітнього процесу учнів з ООП у 2026/2027 н. р., зокрема щодо недопущення дискримінації під час оформлення документів про освіту.

ДСЯО провела моніторинг дистанційного проведення корекційно-розвиткових занять у 50 територіальних громадах 24 областей (97 керівників, 327 фахівців, 750 батьків); звіт із рекомендаціями МОН оприлюднило у 2026 році.

Уповноважений ВРУ з прав людини повідомив Комітету ВРУ з питань освіти, що за 2025 рік його Офіс здійснив 826 відвідувань і 110 моніторингів спеціальних закладів і практично в кожному випадку виявив порушення (зокрема, нестача послуг і фахівців) (osvita.ua).

Підвезення: у 2026 році за постановою КМУ від 25.02.2026 № 251 області закуповують шкільні автобуси, зокрема спеціальні для дітей з ООП (Одеська — 41 інклюзивний автобус передано громадам, Харківська — 31, Івано-Франківська — 17); у Харківській області потребу у спеціальних автобусах забезпечено на 89 %.

Професійна освіта

МОН затвердило Положення про асистента здобувача професійної освіти з ООП (13.07.2026): асистент супроводжує студента на теоретичному та практичному навчанні.

Регіони (Інформація МОН, вересень 2026): у Полтавській області в 7 ЗПО діють 24 інклюзивні групи (61 особа з ООП), безперешкодний доступ мають 12 із 29 ЗПО; у Харківській — особи з ООП навчаються в 4 ЗПО за 10 професіями; у Рівненській повністю доступні 40 будівель ЗПО, частково — 36, недоступні — 6; у Одеській повністю доступні 18 ЗПО; у Черкаській пандусами або підйомниками обладнано 100 % ЗПО, але пристосовані санітарні приміщення — лише у 44 %.

Фахова передвища освіта

Моніторинг Уповноваженого ВРУ з прав людини 25 ЗФПО (грудень 2025): у 56 % закладів немає доступного укриття, інклюзивні групи є лише в 12 %; розрив між кількістю заяв і зарахованими особами з інвалідністю/ООП зріс з 11 % до 17 %; головні проблеми — фінансування та брак асистентів, психологів, тьюторів.

Регіони (Інформація МОН, вересень 2026): у Київському фаховому коледжі прикладних наук організовано 24 інклюзивні групи для студентів з порушеннями слуху; у Черкаській області пандуси або підйомники мають 62 % ЗФПО, пристосовані санітарні приміщення — 19 %; у Запорізькій укриття

мають 13 із 15 ЗФПО.

Вища освіта

За даними МОН, у 2026 році до пілотного проєкту з утворення центрів підтримки студентів долучився 71 заклад вищої освіти (у 2025 році — 21 ЗВО).

З 1 вересня 2026 року запроваджено стипендії для обдарованих здобувачів освіти з інвалідністю у розмірі 8 000 грн.

Регіони: у Черкаській області пандуси або підйомники мають 100 % ЗВО, пристосовані санітарні приміщення — 86 %; у Полтавській безперешкодний доступ мають 25 із 33 закладів вищої, фахової передвищої та післядипломної освіти; у Києві в ЗВО діють ресурсні центри підтримки студентів з інвалідністю та соціально-психологічні служби.

Інклюзивно-ресурсні центри

За даними ДНУ «ІОА», у травні 2025 року діяло 706 ІРЦ; приміщення 54 ІРЦ пошкоджені або зруйновані; забезпеченість кадрами знизилася до 78,9 %.

У 2026 році підвищено оплату праці фахівців і керівників ІРЦ на 30 % (МОН, 08.01.2026); 06.02.2026 відбувся Форум із презентацією стратегії розвитку мережі ІРЦ на 2026 рік.

Регіональні дані про ІРЦ — у таблиці вище; на прифронтових територіях центри працюють дистанційно або в змішаному режимі; розвивається мережа мобільних ІРЦ.

Звіти та рекомендації за результатами моніторингу

У 2026 році результати моніторингу оприлюднено у вигляді низки звітів на сторінці «Безбар'єрність» сайту МОН та аналітичних матеріалів ДНУ «ІОА» і ДСЯО (див. розділ 1). Узагальнені рекомендації з цих джерел:

Напрям	Рекомендація	Рівні освіти	Джерело
Дані та моніторинг	Гармонізувати звітність з показниками ЄС (категорії труднощів, рівні підтримки, вікові групи); забезпечити автоматичний обмін даними про дітей з ООП між ланками	Усі	ДНУ «ІОА»

Напрям	Рекомендація	Рівні освіти	Джерело
	освіти; допрацювати АС «ІРЦ»		
Кадри	Зміцнити кадровий потенціал ІРЦ у регіонах з дефіцитом фахівців; посилити кадровий потенціал психолого-педагогічного супроводу; урегулювати роботу асистентів на рівні фахової передвищої освіти	ІРЦ, ЗДО, ЗЗСО, ЗФПО	ДНУ «ІОА»; МОН; Уповноважений
Доступність середовища	Продовжити розвиток безбар'єрної інфраструктури, збільшити кількість доступних захисних споруд, оновити матеріально-технічну базу; зменшити дисбаланс між	Усі	МОН; ДНУ «ІОА»

Напрям	Рекомендація	Рівні освіти	Джерело
	містом і селом		
Підвезення	Системно моніторити підвезення учнів з ООП, розширювати парк спеціалізованого транспорту з урахуванням сільської місцевості	ЗЗСО	ДНУ «ІОА»; МОН
Фінансування	Посилити контроль за використанням субвенцій на підтримку осіб з ООП та прозору звітність громад; забезпечити фінансування умов для здобувачів з інвалідністю у ЗФПО	Усі, ЗФПО	ДНУ «ІОА»; Уповноважений
Дистанційна підтримка	Розробити єдині методичні рекомендації щодо дистанційного проведення корекційно-розвиткових	ЗДО, ЗЗСО, ІРЦ	МОН / ДСЯО

Напрям	Рекомендація	Рівні освіти	Джерело
	занять і продовжити моніторинг їх ефективності (актуально для прифронтових і деокупованих територій)		
Поширення практик	Поширювати кращі практики інклюзивного навчання через платформу професійного розвитку педагогів, зокрема в ЗДО та ЗПО	ЗДО, ЗПО	ДНУ «ІОА»

Інклюзивне навчання далі розширюється: зростає кількість дітей з ООП в інклюзивних групах і класах, асистентів та мобільних ІРЦ, тоді як кількість спеціальних класів і шкіл зменшується.

Архітектурна доступність залишається недостатньою, особливо в ЗДО (пандуси — у 43 %, пристосовані туалети — у 4,4 %) та ЗФПО (понад половина без доступного укриття).

Найменше даних — щодо фахової передвищої, вищої та освіти дорослих: на цих рівнях моніторинг охоплює переважно доступність будівель, а не кількість здобувачів з ООП і якість підтримки.

На тимчасово окупованих і прифронтових територіях (Луганська, Херсонська, Запорізька області) повноцінний моніторинг доступності неможливий; освітні та корекційні послуги надаються переважно дистанційно.

Джерела

МОН: Звіт про систему моніторингу доступності послуг

МОН: Перелік адаптованих інструментів збору та аналізу даних

МОН: Звіт про результати проведеної оцінки доступності та якості послуг

МОН: Звіт про результати моніторингу стану доступності закладів освіти (перше півріччя 2026)

МОН: Звіт про результати моніторингу дистанційних корекційно-розвиткових занять для дітей з ООП

МОН: План інформування щодо реалізації освітніх прав здобувачів з ООП на 2026 рік

МОН: Звіт про створення інфраструктури (центри підтримки студентів, 2026)

ДНУ «ІОА»: Дослідження стану доступності ЗДО для дітей з ООП (2026)

ДНУ «ІОА»: Аналітичний звіт про розвиток інклюзивного навчання

ДСЯО: Безбар’єрність освітнього середовища в закладах освіти України (2024–2026)

Урядовий портал: Удосконалено організацію інклюзивного навчання в ЗЗСО (05.02.2026)

Урядовий портал: Форум «Підтримка мережі ІРЦ: плани і можливості на 2026 рік»

МОН: Освітня безбар’єрність: ключові результати та рішення 2025 року (08.01.2026)

МОН: Положення про асистента для студентів з ООП у професійних коледжах (13.07.2026)

МОН: Стипендії для обдарованих здобувачів освіти з інвалідністю (27.03.2026)

На Урок: Огляд листа МОН від 31.08.2026 № 1/18599-26

Уповноважений ВРУ з прав людини: Забезпечення права на освіту здобувачів фахової передвищої освіти з інвалідністю та/або ООП

Osvita.ua: У спеціальних школах порушують права дітей, — омбудсмен (09.04.2026)